

Sprawozdanie z realizacji
PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO
NA LATA 2018-2021
za rok 2018 oraz 2019



Gniezno, 2020

Obowiązek opracowania i wdrażenia programów opieki nad zabytkami wynika bezpośrednio z zapisów Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Głównym celem tworzenia programów opieki nad zabytkami - zatwierdzanych przez samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne jest:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- 2) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami wynikającymi z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- 3) wzmocnienie ochrony i opieki nad materialną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków poprzez zahamowanie procesów ich degradacji, a w dalszej kolejności poprawa stanu ich zachowania,
- 4) wyeksportowanie poszczególnych zabytków i krajobrazu kulturowego,
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- 6) podejmowanie i określanie warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych w celu wyeliminowania sytuacji konfliktowych związanych z wykorzystaniem zabytków oraz dla zapewnienia zabytkom należytej opieki oraz określenia sposobów udostępniania dóbr kultury narodowej, będących ich własnością, a także wskazywanie potencjalnych źródeł finansowania.
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

W świetle powyższych wytycznych w 2018 roku opracowano dokument, przedmiotem którego jest ochrona dziedzictwa kulturowego znajdującego się w granicach administracyjnych powiatu gnieźnieńskiego. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Wielkopolskiego, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w dniu 11 lipca 2018 r. Rada Powiatu Gnieźnieńskiego, Uchwałą nr LIX/366/2018 z dnia 27 września 2018 r. przyjęła „Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2018-2021”. Program został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 4 października 2018 r., poz. 7654.

Realizując obowiązek wynikający z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Starosta Powiatu Gnieźnieńskiego przedstawia sprawozdanie z realizacji programu za okres **01.01.2018 - 31.12.2019**. W sprawozdaniu ujęto działania podejmowane na podstawie określonych w dokumencie głównych kierunków i zadań w ramach trzech priorytetów: „Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-kulturowego powiatu”, „Restytucja Szlaku Piastowskiego jako element intensyfikacji rozwoju Powiatu Gniezno” oraz „Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego”.

Główne kierunki działań podejmowanych przez lokalny samorząd w obszarze powyższych celów priorytetowych zostały opisane w kolejnych podrozdziałach.



Priorytet I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-kulturowego powiatu

Głównym założeniem niniejszego priorytetu jest podejmowanie działań, których celem jest przede wszystkim poprawa stanu zachowania zabytków oraz zahamowanie procesu ich degradacji, przede wszystkim poprzez prowadzenie bieżących prac remontowych i konserwatorskich w obiektach stanowiących własność Powiatu Gniezno. W tym obszarze w latach 2018-2019 wykonano niezbędne prace w:

- Zespole Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Gnieźnie, ul. Kostrzyńska 44, gdzie w roku 2019 wymieniono piec CO za kwotę 44.280,00 zł;
- II Liceum Ogólnokształcące w Gnieźnie, ul. Łubieńskiego 3/5, w którym w latach 2018-2019 wykonano udrożnienie i naprawę kanalizacji w budynku szkoły oraz prace remontowe na budynku szkoły i budynku hali sportowej za łączną kwotę 30.475,00 zł;
- Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 3 w Gnieźnie, ul. Sienkiewicza 6, gdzie w raportowanym okresie wykonano roboty wstępne wzmacniające konstrukcję ścian oraz roboty wykończeniowe po dokonanych pracach remontowych w starym budynku szkoły. Wzmocniono ponadto część konstrukcji budynku szkoły, odnowiono fragment elewacji od strony ul. Sienkiewicza oraz wykonano odwodnienie części powierzchni parkingu i boiska za łączną kwotę 138.740,00 zł;
- Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Kłecku, ul. Gnieźnieńska 7. W jednostce w roku 2018 wykonano utwardzenie terenu działki o powierzchni 500 m², a także wykonano podłogi z wykładziny antypoślizgowej w ciągach komunikacyjnych ośrodka za kwotę 47.574,00 zł z budżetu Powiatu. Na zadanie otrzymano dofinansowanie w kwocie 20.460,00 zł ze środków PFRON, w ramach Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III na rok 2018.
- Szpitalu Pomnik Chrztu Polski w Gnieźnie, ul. św. Jana 9, ul. 3 Maja 37, ul. Wyszyńskiego 4: w którym w latach 2018-2019 realizowano projekty obejmujące skupienie wszystkich jednostek organizacyjnych Zespołu Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie w ramach jednej lokalizacji, modernizacji i rozbudowy SOR, wraz z zakupem wyposażenia i budową lądowiska w kwocie łącznej 18.551.272 zł z budżetu oraz 15.182.078,01 zł.
- Powiatowym Urzędzie Pracy w Gnieźnie, ul. Sobieskiego 20, w którym w latach 2018-2019 wykonano: remont dwóch pomieszczeń oraz naprawę nadproża sklepionego na korytarzu IV kondygnacji. Koszt: 7.995,35 zł.
- We wskazanym okresie nie prowadzono prac w Domu Pomocy Społecznej w Gnieźnie, ul. Wrzesińska 21, Zespole Szkół im. Jana III Sobieskiego w Gnieźnie przy ul. Sobieskiego 20 oraz w Zespole Szkół Ekonomicznych w Gnieźnie przy ul. Chrobrego 23.



Podejmowano ponadto starania o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością Powiatu. W tym obszarze w roku 2018 realizowano dwa projekty w Szpitalu Pomnik Chrztu Polski w Gnieźnie:

- projekt obejmujący skupienie wszystkich jednostek organizacyjnych Zespołu Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie w ramach jednej lokalizacji: 5.700.000,00 zł z budżetu państwa oraz 649.858,00 zł - ZOZ Gniezno.
- projekt modernizacji i rozbudowy SOR, wraz z zakupem wyposażenia i budową lądowiska: 3.326.962,00 zł - dotacja POIiŚ oraz 32.446,00 zł - ZOZ Gniezno.



Jak wspomniano powyżej zewnętrzne dofinansowanie w roku 2018 uzyskał również Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kłecku na wykonanie utwardzenia terenu działki o powierzchni 500 m², gdzie wyrównano nawierzchnię wjazdu oraz częściowo plac przy budynku SOSW, a także wykonano podłogi z wykładziny antypoślizgowej w ciągach komunikacyjnych ośrodka za kwotę 47.574,00 zł z budżetu Powiatu. Na zadanie otrzymano dofinansowanie w kwocie 20.460,00 zł ze środków PFRON, w ramach Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III.



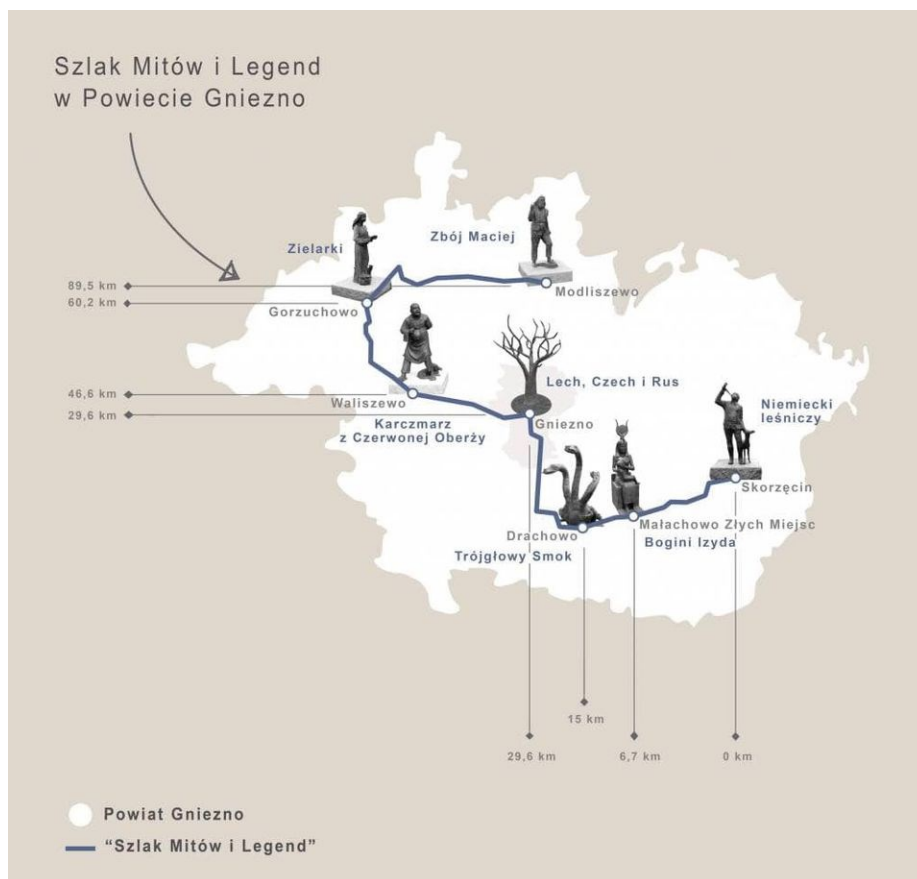
Z kolei w roku 2019 Szpital Pomnik Chrztu Polski w Gnieźnie, kontynuował projekt obejmujący skupienie wszystkich jednostek organizacyjnych Zespołu Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie w ramach jednej lokalizacji: 3.129.622,32 zł - ZOZ Gniezno oraz modernizację i rozbudowę SOR, wraz z zakupem wyposażenia i budową ładowiska za kwotę 2.343.189,69 zł w tym 2.265.323,63 zł - dotacja POIiŚ.



W raportowanym okresie, w ramach opisywanego priorytetu Powiat Gnieźnieński zabezpieczył również w swoim budżecie środki finansowe na dotacje prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach nieruchomości i ruchomych wpisanych do rejestru lub znajdujących się w gminnych ewidencjach zabytków, nie będących własnością Powiatu. W 2019 roku przekazano dotację w kwocie 11.000,00 zł na wsparcie badań archeologicznych na Wzgórzu Lecha w ramach projektu Ekspedycja palatium realizowanego przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Dotacja w ramach WSPÓ III/1/c - „Tu powstała Polska - budowa i promocja marki powiatu jako miejsca, gdzie narodziła się polska państwowość”.



Prowadzono ponadto monitoring stanu zachowania powiatowego odcinka Drogi św. Jakuba oraz szlaków turystycznych: „Szlaku mitów i legend”, „Szlaku architektury drewnianej”, „Szlaku pałaców i dworów”. W ramach zadań realizowanych w 2018 roku w projekcie WSPÓ III/2/b - „Rozwój i promocja innych ponadregionalnych szlaków turystycznych przebiegających przez teren powiatu oraz szlaków powiatowych”, naprawiono między innymi elementy architektury drewnianej (stoły, ławki, podłogi lub wiaty) w Goczałkowie, w Rzegnowie, w Turostowie, w Nowej Wsi Niechanowskiej i Niewolnie na Drodze św. Jakuba. Wykonano również prace naprawcze dwóch tablic informacyjnych: w Kłecku i w Modliszewku. Prace naprawcze objęły ponadto: „Szlak mitów i legend” - naprawa elementów drewnianych oraz wiaty w Modliszewie, Małachowie Złych Miejsc, Waliszewie i wiaty w Drachowie, „Szlak architektury drewnianej” - remonty tablic informacyjnych oraz „Szlak pałaców i dworów” - naprawa elementów architektury drewnianej (łącznie kwota: 41.807,70 zł).



W roku 2019 kontynuowano naprawę elementów architektury drewnianej na „Szlaku mitów i legend”. Wykonane prace dotyczyły między innymi kotwiczenia wiat w Miatach i w Małachowie Złych Miejsc. Koszt wykonanych prac w ramach WSPÓ III/2/b - „Rozwój i promocja innych ponadregionalnych szlaków turystycznych przebiegających przez teren powiatu oraz szlaków powiatowych” to 9.471,00 zł. Długość szlaków turystycznych Powiatu Gnieźnieńskiego wynosi około 450 km, natomiast szlaków rowerowych 318 km.



Ważnym elementem dbałości o dziedzictwo kulturowe powiatu jest organizacja przyjazdowej turystyki kolejowej, w tym przede wszystkim rewitalizacja Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej, poprawa jej atrakcyjności oraz szersze wypromowanie jej pod względem turystycznym. W roku 2018 po kilku latach przestoju reaktywowano Gnieźnieńską Kolej Wąskotorową. Zakończono w tym celu znaczącą inwestycję obejmującą przebudowę wąskotorowej linii kolejowej na odcinku Gniezno Wąskotorowe - Jelonek za kwotę 279.999,96 zł. Na rewitalizację Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej wydatkowano dodatkowo 19.964,35 zł dzięki dotacji z budżetu Gminy Powidz. W obszarze funkcjonowania GWK, w tym prowadzenia prac porządkowych, remontów linii kolejowej, wraz z naprawą taboru kolejowego, wydatkowano 150.965,95 zł z czego 50.000,00 zł stanowiła dotacja z UMWW. Warto odnotować, iż Powiat Gnieźnieński otrzymał również dofinansowanie robót związanych z przygotowaniem remontu Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej w wysokości 25.000,00 zł od Gminy i Miasta Witkowo oraz na reaktywację GWK od Gminy Niechanowo w wysokości 9.981,12 zł. Rok 2019 to przede wszystkim: uruchomienie przewozów pasażerskich, w ramach regularnych kursów GWK, remont torowiska na odcinku Gniezno Wąskotorowe - Przystanek Jelonek (3 km) oraz naprawa infrastruktury towarzyszącej. Na zadanie wydatkowano kwotę 160.000,00 zł, z czego 60.000,00 zł pochodziło z dotacji udzielonej przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego.



Wykonano również remont budynku stacji kolejki wąskotorowej przy ul. Wrzeńskiej, gdzie między innymi odnowiono pomieszczenia oraz ułożono instalację elektryczną, za kwotę 19.376,89 zł. Sfinansowano ponadto zadania zarządcy infrastruktury kolejowej oraz przewoźnika kolejowego w kwocie 9.890,00 zł. Na naprawę taboru GKW - wymianę akumulatorów w lokomotywie Lxd2, wydatkowano 2.140,00 zł. Na terenie GKW uruchomiono również Stację Kultura (kwota 10.110,00 zł). W celu właściwej organizacji przejazdowej turystyki kolejowej, jej rozwoju i promocji Powiat Gnieźnieński na bieżąco współpracuje z samorządami leżącymi na trasie GKW: Gminą Witkowo, Gminą Powidz, Gminą Niechanowo, Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu oraz Towarzystwem Przyjaciół Kolei Średzkiej „Bana” z siedzibą w Środzie Wielkopolskiej.



Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajdują się również zabytkowe budynki parowozowni. W celu promocji i rewitalizacji gnieźnieńskiej parowozowni Powiat Gnieźnieński, w ramach otwartego konkursu ofert WSPÓ II/7/d, na „Wsparcie realizacji zadań w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego”, przyznano w roku 2018 kwotę 4.500,00 zł z przeznaczeniem na organizację Dni Pary dla Stowarzyszenia Parowozownia Gniezno. W roku 2019 na ten cel przyznano 2.500,00 zł.

Priorytet II: Restytucja Szlaku Piastowskiego, jako elementu intensyfikacji rozwoju Powiatu Gniezno.

W ramach niniejszego priorytetu realizowane są działania, których efekty mają przełożyć się w głównej mierze na dynamizację ruchu turystycznego. W obszarze rozwoju i promocji turystyki aktywnej na terenie powiatu prowadzono prace związane z monitoringiem i konserwacją szlaków rowerowych powiatu gnieźnieńskiego oraz oznakowaniem nowych szlaków.

W roku 2018 przygotowano uproszczony projekt organizacji ruchu dla nowoprojektowanego szlaku rowerowego powiatu gnieźnieńskiego (przebieg: Gniezno - Cielimowo - Potrymowo - Drachowo - Arcugowo - Małachowo Złych Miejs - Witkowo - Kołaczkowo - Wierzchowiska - Trzuskoleń - Nowa Wieś Niechanowska - Niechanowo - Goczałkowo - Gniezno, długość: 53 km) oraz uzyskano od odpowiednich zarządców dróg pisemne uzgodnienia projektowe (kwota 3.075,00 zł w ramach III/2/c - „Rozwój i promocja turystyki aktywnej na terenie powiatu”). W roku 2019 oznakowano i oddano do użytku 53 km nowopowstały czarny szlak rowerowy. Koszt projektu to 12.500,00 zł. Odnowiono ponadto oznakowania istniejących szlaków rowerowych należących do systemu szlaków rowerowych powiatu gnieźnieńskiego, w szczególności: odmalowano i odświeżono oznakowanie, wycięto krzewy zasłaniające znaki, odświeżono tabliczki rozmieszczone na terenie miasta Gniezna. Prace realizowane były w obu kierunkach na szlakach: zielonym o długości 45 km, szarym o długości 59 km, wraz z łącznikiem oraz żółtym o długości 49 km, wraz z łącznikiem. Koszt projektu to 12.240,00 zł (w ramach III/2/c - „Rozwój i promocja turystyki aktywnej na terenie powiatu”). Długość audytowanych szlaków rowerowych na terenie powiatu wyniosła 153 km.





W celu wspierania i promocji turystyki aktywnej powiatowy samorząd zrealizował również między innymi inwestycje dotyczące przebudowy drogi powiatowej nr 2147P, gdzie w 2018 roku powstała ścieżka rowerowa na trasie Kiszkowo-Sroczyn (650 mb). Zadanie realizowano w ramach WSPÓ Budowa i przebudowa dróg I/2/a. Koszt inwestycji prowadzonej na podstawie porozumienia z Gminą Kiszkowo to 804.962,50 zł, z czego 500.000,00 zł pochodziło z budżetu Gminy Kiszkowo. Nowa ścieżka rowerowa w 2018 roku połączyła również Dalki z Mnichowem (517 mb) w Gminie Gniezno (droga 2152P). Koszt zadania 689.132,03 zł z dofinansowaniem z budżetu Gminy Gniezno 300.000,00 zł. W 2019 roku kontynuowano zadanie dotyczące przebudowy drogi powiatowej nr 2147P (koszt: 509.987,95 zł) z czego 210.000,00 zł z budżetu Gminy Kiszkowo. Dzięki inwestycji powstało kolejnych 891 mb ścieżki rowerowej.

W celu promocji turystyki aktywnej oraz działań wzmagających ruch turystyczny, lokalny samorząd uczestniczył również w akcji „Poznajemy swoją małą Ojczyznę”. Projekt Powiatu miał na celu tzw. edukację patriotyczną poprzez udział w wycieczkach szkolnych. Przewidywał wsparcie organizowanych wycieczek dla młodzieży ze szkół średnich z terenu powiatu gnieźnieńskiego, liczących min. 20 osób, odbywających się na terenie powiatu gnieźnieńskiego i najbliższej okolicy oraz darmową usługą przewodnicką. Zorganizowano 11 wycieczek (średnia liczba uczestników jednej wycieczki - 25 osób) dla: Zespołu Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Gnieźnie, Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 3 w Gnieźnie oraz III Liceum Ogólnokształcącego w Gnieźnie. Wszystkie odbywały się na trasach gnieźnieńskich, w tym osiem po Trakcie Królewskim. Koszt projektu: 1.890,00 zł. Zadanie zlecono Organizacji Turystycznej Szlak Piastowski, której oferta została wyłoniona na podstawie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w roku 2019, zadanie pn. „Poznajemy swoją małą ojczyznę”. Umowa pomiędzy OT Szlak Piastowski a Powiatem Gnieźnieńskim została zawarta w dniu 31 stycznia 2019 roku i określała termin realizacji zadania: od 15 marca 2019 r. do 15 listopada 2019 r.



Ważną gałęzią funkcjonowania Powiatu jest wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy, związanych również z obsługą ruchu turystycznego. W 2018 roku Powiat Gnieźnieński realizował projekt pn. „Szkolenie dla przewodników turystycznych”. Zadanie zlecono Organizacji Turystycznej Szlak Piastowski, której oferta została wyłoniona na podstawie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki, zadanie pn. „Przewodnik dla grupy wycieczkowej za darmo”. Umowa pomiędzy OT Szlak Piastowski a Powiatem Gnieźnieńskim została zawarta w dniu 2 stycznia 2018 roku i określała termin realizacji zadania: od 01 lutego 2018 r. do 30 kwietnia 2018 r. Projekt miał na celu przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji przewodnika turystycznego po Szlaku Piastowskim. Koszt projektu: 3.000,00 zł. Przeszkolonych do pełnienia funkcji przewodnika turystycznego po Szlaku Piastowskim zostało 18 osób.

Każdego roku Powiat Gnieźnieński w celu utrzymania zintegrowanego systemu informacji turystycznej dotuje prowadzenie Powiatowego Centrum Informacji Turystycznej. W latach 2018 - 2019 niezmiennie zadanie zlecone zostało Organizacji Turystycznej Szlak Piastowski, której ofertę wyłoniono na podstawie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki. Zadanie realizowane było na bazie wkładu osobowego oraz środków finansowych Powiatowego Centrum Informacji Turystycznej. Oprócz bieżącej obsługi ruchu turystycznego zadanie obejmuje: obsługę zainteresowanych osób z terenu powiatu gnieźnieńskiego, udzielanie fachowych porad w dziedzinie turystyki regionalnej i ogólnopolskiej, redagowanie materiałów o treści turystycznej na zlecenie Starostwa Powiatowego w Gnieźnie, zbieranie i przetwarzanie danych turystycznych oraz prowadzenie statystyki dotyczącej obsługi ruchu turystycznego w powiecie gnieźnieńskim, sprzedaż materiałów informacyjno-turystycznych, takich jak: mapy, foldery, informatory, przewodniki, itp., obsługę stanowisk targowych na różnego typu wystawach i targach turystycznych, na których obecny jest Powiat Gnieźnieński, promocję powiatu podczas wszelkich imprez powiatowych regionalnych. W czerwcu 2019 r. siedziba Powiatowego Centrum Informacji Turystycznej została zmieniona z ulicy Rynek 14 w Gnieźnie na ul. Chrobrego 40/41. Kwota dotacji w roku 2018 oraz 2019 to łącznie 100.000,00 zł (po 50.000,00 zł na rok). Liczba turystów indywidualnych obsłużonych w Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej: rok 2018: 9.260 osób, rok 2019: 10.069 osób.



Realizując zadanie szerokiego wsparcia oraz promocji Szlaku Piastowskiego, najważniejszego szlaku w naszym regionie, a jednocześnie jednego z najpopularniejszych szlaków turystycznych w kraju, Powiat Gnieźnieński podtrzymuje członkostwo w Klastrze Turystycznym Szlak Piastowski w Wielkopolsce. Szlak Piastowski jest od 2016 r. zarządzany przez dwóch koordynatorów - na terenie Wielkopolski jest nim właśnie Klaster Turystyczny „Szlak Piastowski w Wielkopolsce”, a na terenie Kujaw - Lokalna Organizacja Turystyczna "Pałuki". Wspólna koordynacja Szlaku Piastowskiego (ponad granicami) jest prekursorskim rozwiązaniem organizacyjnym w zakresie zarządzania szlakami kulturowymi w Polsce. Szlak Piastowski jest przykładem współpracy dwóch województw, dwóch koordynatorów, kilkudziesięciu jednostek samorządu terytorialnego oraz kilkudziesięciu obiektów różnego typu (obiekty sakralne, muzea i instytucje kultury, podmioty prywatne). Składka członkowska w stowarzyszeniu za 2018 rok - 13.831,10 zł, za 2019 rok - 11.546,00 zł.

W 2018 roku we współpracy z Klastrem Turystycznym „Szlak Piastowski w Wielkopolsce” zorganizowano w dniach 22-24 czerwca, trzecią edycję Weekendu na Szlaku Piastowskim pn. „Słowiańskie obrzędy i legendy”. Przedsięwzięcie było realizowane w ramach otwartego konkursu ofert, ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, na wsparcie zadania w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa. Weekend na Szlaku Piastowski to 3 dni atrakcji na obszarze dwóch województw i blisko 70 realizacji. Większość oferowanych atrakcji była bezpłatna, a szacunkowa liczba odbiorców wyniosła 8.500 osób (ok. 7.000 na terenie województwa wielkopolskiego i 1.500 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego). Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Prezes Polskiej Organizacji



Turystycznej, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Prezes Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej oraz Prezes Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej.

W dniach 22-24 czerwca, zorganizowano ponadto drugą edycję Piastowskiego Tryptyku Organowego, realizowanego również w ramach otwartego konkursu ofert, ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Koncerty odbyły się w Koninie, w Tarnowie Pańskim i w Gnieźnie w kościele oo. Franciszkanów. W sumie we wszystkich koncertach wzięło udział ok. 300 słuchaczy. Klaster Turystyczny „Szlak Piastowski w Wielkopolsce” był także pomysłodawcą i organizatorem szkoleń z zakresu mediów społecznościowych pn. „Media społecznościowe i technologie informacyjno-komunikacyjne na Szlaku Piastowskim”. Szkolenia realizowano w ramach otwartego konkursu ofert, ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, na wsparcie zadań w dziedzinie turystyki. Zorganizowano dwa szkolenia: w Wągrowcu w dniu 18 października 2018 r., w którym uczestniczyło 14 osób oraz we Wrześni w dniu 26 października 2018 r. w którym udział wzięło 25 osób. W ramach wspólnych działań wydano ponadto wydanie wspólne kalendarium wydarzeń na szlaku w nakładzie 15.000 sztuk oraz broszury dotyczące wycieczek na Szlaku Piastowskim także w nakładzie 15.000 sztuk.

W rok 2019 w poczet członków Klastra przyjęto 3 podmioty: Gminę Rogoźno, „Gród Pobiedziska” i Stowarzyszenie Kasztelania Ostrowska, natomiast miasto Gniezno z członkostwa zrezygnowało. W dniu 27 września 2019 roku, podczas obchodów Światowych Dni Turystki w Pile, Klaster otrzymał prestiżową nominację do Złotego Certyfikatu POT. W roku 2019 działalność Klastra objęła m.in.: organizację, w dniach 21-23 czerwca 2019 roku, czwartej edycji Weekendu na Szlaku Piastowskim pn. „Gry i zabawy małych Słowian”. Przedsięwzięcie było realizowane w ramach otwartego konkursu ofert, ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Weekend na Szlaku Piastowskim w 2019 roku to 61 realizacji, w które zaangażowane były 32 obiekty. Większość oferowanych atrakcji była bezpłatna, a szacunkowa liczba odbiorców wyniosła 9.360 osób (5.360 na terenie województwa wielkopolskiego i 4.000 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego). Nad wydarzeniem patronat honorowy objęli Marszałkowie Województwa Wielkopolskiego i Kujawsko-Pomorskiego - Marek Woźniak i Piotr Całbecki oraz Polska Organizacja Turystyczna, Wielkopolska Organizacja Turystyczna i Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna. Projekt został dofinansowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zorganizowano ponadto szkolenia z zakresu marketingu turystycznego. Szkolenia dofinansowano ze środków Urzędu Marszałkowego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Przeprowadzono łącznie trzy szkolenia, w których udział wzięło blisko 70 osób. W celu skutecznej promocji oraz współpracy z koordynatorem województwa kujawsko-pomorskiego, z Wielkopolską Organizacją Turystyczną oraz Urzędem Marszałkowym Województwa Wielkopolskiego wydano wspólne kalendarium wydarzeń na szlaku w nakładzie 15.000 sztuk. Uruchomiono także stronę internetową szlakpiastowski.travel promującą sprzedaż pakietów wycieczek na Szlaku Piastowskim.



Powiat Gnieźnieński jest również członkiem Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, która jest stowarzyszeniem zrzeszającym podmioty działające na rynku turystycznym - samorządy, touroperatorów, hotele, muzea i instytucje kultury, obiekty konferencyjne oraz lokalne stowarzyszenia. Dzięki takiej współpracy możliwe jest łatwiejsze osiągnięcie celu, jakim jest rozwój i promocja turystyki w Wielkopolsce i budowanie silnej marki naszego regionu. Składka członkowska w Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej za 2018 rok - 13.099,00 zł, za 2019 rok - 13.097,00 zł.

Priorytet III: Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

W ramach niniejszego priorytetu Powiat Gnieźnieński w latach 2018-2019, podobnie jak w latach poprzednich, zlecał realizację zadań poprzez otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. 22 stycznia 2018 r. Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego podjął uchwałę nr 1251/2018 w sprawie ogłoszenia, z dniem 2 lutego 2018 r., otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Powiatu Gnieźnieńskiego w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w roku 2018. We wspomnianej uchwale, dla zadania pn.: „Organizacja wydarzeń kulturalnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym w 2018 roku” wskazano termin realizacji: 1 marca - 31 grudnia 2018r., kwotę dotacji: 25.000,00 zł, minimalny wkład własny: 10% kosztów realizacji zadania. Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego, po zapoznaniu się ze stanowiskiem komisji konkursowej oceniającej i kwalifikującej oferty na realizację zadania publicznego w dziedzinie kultury, podjął uchwałę nr w sprawie: zatwierdzenia kwot dotacji i podmiotów



do realizacji zadań publicznych w zakresie kultury w roku 2018. Zgodnie z nią środki w łącznej wysokości 21.500,00 zł (od 1.000,00 zł do 4.500,00 zł) przyznano 9 stowarzyszeniom. Zadania zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym: „Sprawny przez ruch i twórcze działanie” - plener plastyczny i VIII Mini Turniej Boccia (środki przyznane/wydatkowane: 1.500,00 zł/1.500,00 zł), „Kultywowanie tradycji lotniczych wśród mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego” (środki przyznane/wydatkowane: 2.500,00 zł/2.500,00 zł), Radość Niepodległej młodością wytańczona - warsztaty taneczne i wycieczka do Warszawy (środki przyznane/wydatkowane: 2.500,00 zł/2.500,00 zł), Warsztaty artystyczne połączone z koncertem „Artyści dla Niepodległej” (środki przyznane/wydatkowane: 4.000,00 zł/0,00 zł - rezygnacja z zadania, zwrot dotacji), Kulinaria Niechanowa (środki przyznane/wydatkowane: 1.500,00 zł/1.500,00 zł), IV Festiwal Kwiatów i Ziół „Floralia” (środki przyznane/wydatkowane: 2.500,00 zł/2.500,00 zł), Dni Pary (środki przyznane/wydatkowane: 4.500,00 zł/4.500,00 zł), Zorganizowanie warsztatów rękodzieła artystycznego i pleneru fotograficznego w nawiązaniu do 100-nej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę (środki przyznane/wydatkowane: 1.500,00 zł/1.500,00 zł), XXIV Powiatowa Gwiazdka dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej (środki przyznane/wydatkowane: 1.000,00 zł/1.000,00 zł). W ramach otwartego konkursu ofert rozdysponowano 17.500,00 zł. Koszt pozostałych zadań realizowanych w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego, dotyczących wsparcia organizacji imprez chóralnych, wystaw artystycznych, konkursów edukacyjnych, przeglądów scenicznych, festynów i koncertów promujących lokalne dziedzictwo kulturowe to 51.379,77 zł.

W dniu 25 stycznia 2019 r. Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego podjął uchwałę nr 108/2019 w sprawie ogłoszenia, z dniem 25 stycznia 2019 r., otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Powiatu Gnieźnieńskiego w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w roku 2019. We wspomnianej uchwale, dla zadania pn.: „Organizacja na terenie powiatu gnieźnieńskiego wydarzeń kulturalnych o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym w 2019 roku” wskazano: termin realizacji: 22 marca - 31 grudnia 2019 r., kwotę dotacji: 22.000,00 zł, minimalny wkład własny: 20% kosztów realizacji zadania, W dniu 20 marca 2019 r. Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego, po zapoznaniu się ze stanowiskiem komisji konkursowej oceniającej i kwalifikującej oferty na realizację zadania publicznego w dziedzinie kultury w roku 2019, podjął uchwałę w sprawie: zatwierdzenia kwot dotacji i podmiotów do realizacji zadań publicznych w zakresie kultury w roku 2019. Na tej podstawie środki w łącznej wysokości 22.000,00 zł (od 1.000,00 zł do 3.000,00 zł) przyznano 11 stowarzyszeniom. Jedno ze stowarzyszeń, jeszcze przed podpisaniem umowy dotacji, zrezygnowało z realizacji zadania z przyznaną kwotą dotacji: 2.000,00 zł. Z kolei w dniu 15 października 2019 roku złożona została uproszczona oferta realizacji zadania publicznego w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na realizację której ostatecznie przeznaczono środki w wysokości 3.000,00 zł. Zadania zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym: Lalka dawniej - plener plastyczny i IX Mini Turniej Boccia - TPD Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Gnieźnie (środki przyznane/wydatkowane: 1.000,00 zł/1.000,00 zł), Kultywowanie tradycji lotniczych wśród



mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego, piknik lotniczy - historia - lotniska Nałęcz - Gnieźnieńskie Stowarzyszenie Sportów Lotniczych im. L. Szajdy (środki przyznane/wydatkowane: 2.500,00 zł/2.500,00 zł), Rodak z Trzemeszna - obrońca Warszawy - Fundacja „Nasza Wieś” z Trzemeszna (środki przyznane/wydatkowane: 2.000,00 zł/2.000,00 zł), Dni Pary - Stowarzyszenie Parowozownia Gniezno (środki przyznane/wydatkowane: 2.500,00 zł/2.500,00 zł), Legato - kultura łączy: Wierzyckie spotkania kulturalne - wieś z widokiem na operę - Lokalna Grupa Działania „Trakt Piastów” z Łubowa (środki przyznane/wydatkowane: 1.000,00 zł/1.000,00 zł), Łubowskie muzykowanie - Koło Gospodyń Wiejskich w Lednogórze (środki przyznane/wydatkowane: 1.000,00 zł/1.000,00 zł), XIII Festiwal Sztuki Ludowej - Towarzystwo Poligrodzianie z Poznania (środki przyznane/wydatkowane: 3.000,00 zł/3.000,00 zł), Noc wenecka - Stowarzyszenie Ośła Ławka z Gniezna (środki przyznane/wydatkowane: 3.000,00 zł/3.000,00 zł), Moje miejsce w kulturze - widzę, czuję, tworzę -XXVII Harcerski Jarmark Kulturalny - Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Wielkopolska, Hufiec Gniezno (środki przyznane/wydatkowane: 2.000 zł/2.000 zł), Powitanie lata - Stowarzyszenie Artystyczno-Rehabilitacyjno-Terapeutyczne Promyk Dębica (środki przyznane/wydatkowane: 2.000,00 zł/2.000,00 zł), VI Wojewódzki Festiwal Warsztat też zaśpiewa - Stowarzyszenie Rodzin i Osób Niepełnosprawnych „Razem” z Gniezna (środki przyznane/wydatkowane: 2.000,00 zł/0,00 zł -rezygnacja z zadania), XXV Powiatowa Gwiazdka dla Dzieci i Młodzieży „Integracja na sportowo i świątecznie” - Stowarzyszenie Młodych Wielkopolan z Gniezna (środki przyznane/wydatkowane: 3.000,00 zł/3.000,00 zł, w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Łączna liczba uczestników ww. przedsięwzięć to ponad 9,5 tys. osób. W ramach otwartego konkursu ofert rozdysponowano 23.000,00 zł. Koszt pozostałych zadań realizowanych w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego, dotyczących wsparcia organizacji imprez chóralnych, wystaw artystycznych, konkursów edukacyjnych, przeglądów scenicznych, festynów i koncertów promujących lokalne dziedzictwo kulturowe to 64.377,23 zł.

Powiat Gnieźnieński wspierał również cykliczne wydarzenia związane z historią regionu lub promocją kultury ludowej. Sztandarowym działaniem w tym obszarze jest wsparcie plenerowego projektu artystycznego odbywającego się na terenie Wielkopolskiego Parku Etnograficznego w Dziekanowicach. Powiat Gnieźnieński, we współpracy z: Gminą Łubowo, Lokalną Grupą Działania Trakt Piastów, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz Kłastrem Turystycznym Szlak Piastowski w Wielkopolsce, podjął się organizacji Wielkiego Zlotu Słowian i Nocy Kupały. W ramach wydarzenia sfinansowano między innymi koncert grupy „Czeremszyzna”, noclegi i wyżywienie dla artystów oraz stoiska grup rekonstrukcyjnych. Zabezpieczono również bezpłatny przejazd autobusami komunikacji miejskiej z Gniezna do Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Motywem przewodnim Zlotu Słowian w roku 2018 była ludowość i tradycyjne obrzędy ludowe. Szacowana liczba uczestników imprezy - ok. 400 osób. Koszt projektu: 24.992,64 zł (WSPO III/1/b - Organizacja i promocja ważnych dla powiatu wydarzeń historycznych, jubileuszowych, promocyjnych oraz wizerunkowych”).



Wsparcie plenerowego projektu artystycznego Noc Kupały w 2019 roku, którego główną atrakcją były występy zespołów „Tęgie Chłopy” i „Dikanda” wyniosło 26.783,50 zł (WSPO III/1/b - Organizacja i promocja ważnych dla powiatu wydarzeń historycznych, jubileuszowych, promocyjnych oraz wizerunkowych”). W obu edycjach wydarzenia udział wzięło łącznie 2,5 tys. osób.



Jednym z najważniejszych działań realizowanych w priorytecie III było jednak wspomniane już wsparcie badań archeologicznych na Wzgórzu Lecha, prowadzonych w 2019 roku. Zadanie zrealizowano jako wsparcie dotacyjne dla samorządu Województwa Wielkopolskiego na podstawie umowy z dnia 7 sierpnia 2019 roku. Realizatorem projektu pn. „Badania archeologiczne na Wzgórzu Lecha w Gnieźnie” było Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Prowadzenie badań archeologicznych trwało od 15 lipca 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku i objęło prace w obrębie kościoła św. Jerzego w Gnieźnie. W wyniku przeprowadzenia prac uzyskano następujące efekty: wykonano 8 sondaży archeologicznych, odstonięto relikty architektury wczesnośredniowiecznej, pozyskano 4 zabytki wydzielone, pozyskano archeologiczny materiał źródłowy masowy (kilkaset sztuk: ceramiki wczesno- i późnośredniowiecznej, nowożytniej, fragmenty ceramiki budowlanej), a także przeprowadzono 27 lekcji muzealnych w miejscu wykopalisk pn. „Palatium na celowniku archeologa”, w dniach 9-12 września 2019 roku, którymi objęto 565 uczniów ze szkół podstawowych i średnich. Zorganizowano ponadto, w dniu 13 września 2019 roku, seminarium naukowe pn. „Ekspedycja Palatium”, w którym uczestniczyło 50 osób. Koszt projektu to: 11.000,00 zł.

Ekspedycja Palatium nie dała jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o miejsce faktycznego umiejscowienia książęcego palatium. Dostarczyła jednak wielu cennych historycznych wskazówek i archeologicznych materiałów źródłowych, które z pewnością są cennym źródłem wiedzy o dziedzictwie kulturowym powiatu gnieźnieńskiego.





W roku 2019, w ramach działalności Stacji Kultura, warsztaty promujące lokalne dziedzictwo archeologiczne zorganizowało Centrum Kultury eSTeDe. We wrześniu i październiku na terenie „Stacji kultura” - gnieźnieńskiej stacji kolei wąskotorowej, odbywały się warsztaty dla dzieci i młodzieży zatytułowane: „Jak żyli ludzie tysiąc lat temu” czy „Jak powstało Państwo Polskie” przeniosły uczestników w czasy Słowian. Dzieci w wieku przedszkolnym i młodszych klas szkoły podstawowej miały okazję zobaczyć, jak wyglądały przedmioty codziennego użytku sprzed około tysiąca lat, w tym ówczesna biżuteria, instrumenty muzyczne oraz zabawki. Szczególnie interesujące okazały się warsztaty archeologiczne zatytułowane „Wykop w torze”, które przybliżyły uczestnikom na czym polega praca ludzi badających dawne kultury i cywilizacje. Zaprezentowane zostały narzędzia jakich używa archeolog i w obrazowy sposób przedstawiono jakie musi posiadać on umiejętności. W warsztatach udział wzięło 960 uczestników. Koszt wszystkich projektów prowadzonych w ramach WSPÓ II/7/c - Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, to 8.000,00 zł.

Powiat Gnieźnieński współpracował również z gminami w zakresie inicjowania i organizacji obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w roku 2019. W ramach zadania współuczestniczono w przedsięwzięciach: „Palatium na celowniku archeologa” - bezpłatnych zajęciach dla grup szkolnych w ramach 27. Edycji Europejskich Dni Dziedzictwa, organizowanych przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie w dniach 09.09-12.09.2019 r. oraz inicjatywie „Pomysł na niepodległość - lekcji o Powstaniu Wielkopolskim”, organizowanej również przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Powiat Gnieźnieński spełnia także obowiązek informowania o możliwościach pozyskania zewnętrznych środków finansowych. W ramach współpracy, między innymi z właścicielami obiektów zabytkowych, bezpłatnych porad w zakresie możliwości pozyskiwania środków finansowych udziela działający w Starostwie Powiatowym Punkt Wspierania Biznesu. W powiecie gnieźnieńskim ich właściciele skorzystali między innymi z programów „Ochrona zabytków”, „Ochrona zabytków archeologicznych” pochodzących ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Większe możliwości pozyskania dotacji dają: Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny (WRPO) oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, w których to zabytki stanowią ważny kierunek dofinansowania. Poza dotacjami możliwe jest również skorzystanie z niskoprocentowanych kredytów, poręczeń i pożyczek udzielanych przez operatorów finansowych.

Dokonywana jest także weryfikacja obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków pod kątem zgodności ze stanem faktycznym. Podejmowana jest również współpraca z gminami w zakresie weryfikacji gminnych ewidencji zabytków oraz coroczna aktualizacja powiatowego planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych. W tym miejscu, należy odnotować fakt, iż w dniu 26.10.2018 roku, sprzedany został za kwotę 858.500,00 zł Zespół Pałacowo-Parkowy zlokalizowany w Mielnie

- gmina Mieleszyn - wpisany do rejestru zabytków nieruchomych będących w posiadaniu Powiatu Gnieźnieńskiego.

Informacje o zabytkach oraz lokalnym i regionalnym dziedzictwie kulturowym zamieszczane są na stronach internetowych: www.powiat-gniezno.pl, www.tupowstalapolska.pl oraz na stronie internetowej Kłustra Turystycznego Szlak Piastowski w Wielkopolsce: www.szlakpiastowski.pl i mediach społecznościowych.

Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu stanowi wyciąg z Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Wielkopolskiego dla powiatu gnieźnieńskiego.

Opracowanie:
Wydział Promocji i Turystyki
Starostwa Powiatowego w Gnieźnie